

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

Qvæst. Vlt. Vtrum mundus sit in æternum duratutus ex natura sua.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

Si quæras iterum, cur non possit dari processus in infinitum in causis essentialiter subordinatis, possit vero in accidentaliter.

Cur nequeat dari processus in infinitum in causis essentialiter subordinatis, ut patet.

Respondeo pro nunc breuiter rationem esse, quod absurdum videtur effectum finitum debere indigere per se concursu actuali infinitarum causarum, præsertim cum vna ex ipsis, nempe Deus sit infinita actiuitatis: sed si posset dari processus in infinitum in causis essentialiter subordinatis hoc deberet fieri: ergo non debet dari talis processus. Quamuis autem daretur processus in infinitum in causis accidentaliter subordinatis, quilibet effectus particularis posset produci independentè à concursu omnium istarum causarum, ut patet.

Q V Æ S T I O V L T I M A.

Vtrum Mundus sit in æternum duraturus ex natura sua.

64 **C**ertum est mundum non esse, nec ex natura sua, nec ex alio capite duraturum quoad omnia indiuidua in ipso contenta; plurima enim quotidie naturalissima pereunt; nec etiam quoad omnes species sic, quin absque miraculo villo integrè species posset destrui, nullo relicto indiuiduo, ut si homines omnes concurrere vellent ad speciem equinam, aut bouinam, aut etiam ipsam humanam delendam. Nec minus certum est, mundum non esse ita ex natura sua semper duraturum, quin Deus possit ipsum libere destruere, ac in nihilum redigere, sicut ex nihilo ipsum libere fabricauit. Sed quaeritur, an ex natura sua ita exigat perpetuo conservari, ut non possit perire actione vlla causarum naturalium, aut defectu virtutis aliquius, quæ ad eius conservationem esset necessaria, & etiã, an exigat connaturaliter influxum conseruationis Dei, sic ut miraculum esset cessandum, si Deus noller illum cõseruare præstare, quemadmodum miraculum esset si non conseruaret semper Angelos, ac animas rationales semel productas.

C O N C L V S I O. I.

65 **Mundus non potest naturaliter perire, nec quoad celestia corpora, nec quoad sublunaria sic quin debeat naturaliter tota hac sublunaris pars esse plena corporibus: nec etiam potest naturaliter loquendo immutari principium partium eius, verbi gratia, Elementorum, ordo ille, quem de facto habent, atque adeo ex natura sua est in æternum duraturus in hoc sensu, & exigit connaturaliter influxum conseruationis Dei, & non nisi miraculose interire potest. Hæc est communis cū Philosopho contra quosdam antiquos, quibus fauere videtur Plato in Tymæo.**

Probatur manifeste: quia quantum ad corpora celestia, animas rationales, & materiam primam, illa non depèdunt ab vlla causa creata in fieri, aut conservari, nec possunt destrui per actionem aliquam positiuam, sed solum per subtractionem influxus, quo conseruaretur à causa prima, quem concursus æque connaturaliter petunt ex natura sua pro omni tempore futuro in æternum ac pro tempore præsentis aut præteriti; est enim eadem ratio, ut patet: ergo quoad hæc non potest naturaliter perire mundus.

Rursus materia prima naturaliter nequit esse absque aliqua forma, & proinde quoties desinit vnum indiuiduum, debet produci necessario aliud: ergo fieri nequit quin pars sublunaris mundi sit repleta corporibus, sicut de facto est.

Præterea nō potest quis imaginari, qua ratione inuerti posset naturaliter ordo, quem de facto habent partes principales mundi, ita scilicet ut terra nō sit sub aqua, hæc sub aëre, aër sub igne, ignis sub Cælo Lunæ (si tamen ille sit locus naturalis ignis) & orbes caelestes eo loco, quo modò sunt.

66 **Obiicit:** Deus ideo non habet finem in essendo, quia non habet initium; ergo quod habet initium suæ existentia, debet habere finem existendi, naturaliter loquendo.

Confirmatur: quia quod non habet finem existendi naturaliter, debet habere virtutem conseruationis finitam talem non habet mundus: ergo debet naturaliter aliquando desinere.

Respondeo primo, negando consequentiam, quia quantumvis Deus ex eadem necessitate essendi, ex qua habet carere principio, habeat etiam carere fine, tamen alia res possunt carere fine connaturaliter ex suppositione, quod sint semel productæ, quamuis habeant principium existentia suæ.

Rursus quamuis Deus ex eo quod careat principio, debeat carere fine; tamen ex alio etiam capite potest carere fine, nempe ex eo, quod non sint causa quæ possint connaturaliter ipsum destruere; unde quia non sunt causa naturaliter destructiua mundi, non debet habere finem, quamuis habeat principium, & iuxta hoc.

Responderi potest secundo, distinguendo antecedens: ideo solum, nego antecedens; ideo, sed non solum, concedo antecedens, & nego consequentiam: quia illud quod habet principium potest habere alias causas, ob quas non debet desinere, aut habere finem.

Ad confirmationem respondeo negando antecedens primo quia sufficeret illa virtus in causa conseruationis; illud autem ipsum, quod non habet finem, non debet habere virtutem conseruationis sui ipsius; secundo, quia ad conseruandum aliquid in perpetuum non requiritur virtus infinita: virtus enim quæ sufficeret ad conseruandum hodie sufficeret ad conseruandum semper, si ipsamet ab illo conseruaretur, aut à se ipsa, nisi aduenirent impedimenta ab ipsa insuperabilia: non esset autem necesse, ut quauis mundus duraret in æternum, aduenirent impedimenta sue durationis.

67 **Obiicit secundo:** principium interitus est compositio ex contrariis; mundus componitur ex contrariis; ergo naturaliter petit interire.

Confirmatur: quia virtus generatiua paulatim debilitatur; ergo successu temporis eo imbecillitatis deueniret, ut non posset amplius generare, & sic deficerent generationes, & consequenter cum vetera indiuidua nequeant semper durare, perire debet mundus.

Confirmatur secundo: quia ab ipso initio mundi hucusque notabiliter minuta est virtus hominum, complexio, ac statura; vix enim pauci pertingunt ad centum annos, & nullus est giganteæ stature, cum in initio mundi viuerent ad plusquam Nestoreos, ut aiunt, annos, & essent maximæ stature.

Respondeo, distinguendo maiorem: compositio ex contrariis est principium interitus sic, ut loco rei intereuntis non succedat alia res, nego maiorem: sic ut succedat, concedo maiorem, & concessa minori, distinguo consequens: petit interire quoad partes aliquas, quibus tamē succedere debent alia partes, concedo consequentiam; sic ut non debeant alia partes succedere, nego consequentiam.

Respondeo secundo, distinguendo maiorem alio modo, compositio ex contrariis est principium interitus rei quoad illa ipsa, quæ sunt contraria, quando applicantur sufficienter, concedo maiorem; quoad alia, quæ non sunt contraria, aut quoad ipsa contraria, quamdiu non applicentur sufficienter ad destructionem mutuum sui, nego maiorem; & concessa maiori, distinguo consequens: quoad contraria sufficienter sibi inuicè applicata, transeat consequentia; quoad non contraria, aut contraria non applicata sufficienter, nego consequentiam.

68 **Ad confirmationem primam respondeo,** si virtus generatiua, quæ est in mundo, eousque debilitanda esset aliquando, ut non possint fieri generationes vltiores, tum mundum permanens in eodem statu in quo tum erit, nec desinēt vetera indiuidua, quia desinere nequeunt naturaliter, nisi per corruptionem: corruptio autem nequit esse absque generatione iuxta commune axioma *corruptio vnius est generatio alterius.*

Addit, licet virtus generatiua in aliquibus speciebus fortassis deficiat, ut in heterogeneis viuientibus, ut in Cælis, ac elementis; quis dubitet enim quin ignis hodiernus sit tam potens ad comburendum, quam qui fuit tempore Adami? Deind nec in viuientibus etiam debilitatur sic quin vnum indiuiduum ab alio productum possit esse tam potens, aut potentius ad generandum, quam causa

Mundus
nequit
naturaliter
perire.

causa à qua producebatur ob dispositionem accidentalem meliorem.

Ad confirmationem secundam, quamvis daremus hinc sequi speciem humanam aliquando perire debere naturaliter, hoc tamen non præiudicaturum conclusioni, ut patet ex dictis in principio huius questionis.

69 Respondeo secundo, virtutem hominum non perire cum proportionem vlla ad decursum sæculi ita, quin eadem posset in æternum manere, sicut modo manet, nam certe alias deberet esse notabilis differentia inter ætatem hominum hac ætate, ac ætate Prophetæ David; quod falsum tamen esse constat ex ipsomet Propheta Plalm. 89. *Si in potentibus octoginta anni & amplius eorum, labor, & dolor*: quibus verbis innuit vitam hominum suo tempore solitam non pertigisse communiter ultra octoginta annos, quo etiam nunc peringere solet.

Quod autem in initio sæculi diutius vixerint homines, & maioris fuerint statura, attribuendum est, vel particulari providentiæ Dei volentis eos tam diu conservare ad propagationem generis humani, vel certe provenit ex eo, quod cum perfectius calluerint homines Medicina, ac Astrologiam, quam postea aut modo; & quod modus vivendi illius temporis erat accommodatior ad vitæ conservationem, ac staturam grandiorum communicandam, quam temporum sequentium, quibus homines tam diu non vivebant.

CONCLUSIO II.

70 Mundus in æternum durabit. Hac est communis Theologorum, ac Philosophorum cum *S. August. 20. Civitat. cap. 14. Gregor. lib. 17. moral. cap. 1. & aliis Patribus.*

Probatur primo ex Scriptura Eccl. 1. *Terra autem in æternum stat*: & Psal. 148. *Ipsè dixit & facta sunt, statuit ea in æternum & in sæculum sæculi.*

Confirmatur: quia Beati erunt semper in Cælo, & damnati in Inferno; ergo erit semper Cælum & Infernus.

Probatur ratione: quia ex dictis mundus exigit ex natura sua conservari in æternum adeo, ut miraculum esse, quod sic non conservaretur: ergo cum non constet quod Deus sit facturum tale miraculum debet potius censeri, quod sit conservandus, iuxta exigentiam connaturalem suæ naturæ.

Dicitur mundus factus esse propter homines, sed post diem Iudicii non potest esse hominibus vñ: ergo debet tunc cessare, quia conservatio eius esset inutilis.

Confirmatur hac ratione secundum Thomistas communiter post diem Iudicii cessabit motus cælorum, & desinet mixta omnia: ergo similiter debent cessare cetera corpora mundi, saltem præter Cælum Empyreum, ac Infernum & sic non conservabitur mundus, quoad plenitudinem illam creaturarum, quam de facto habet.

Respondetur, distinguendo antecedens: propter homines solummodo, nego: propter homines & alios fines, qui possunt manere post diem Iudicii, nimirum ad ostensionem bonitatis, ac potentie divinæ, concedo antecedens, & nego consequentiam.

71 Ad confirmationem respondeo, meo iudicio eadem ratione, qua cessare deberet motus cælorum, ac mixta, reliqua etiam corpora præter Cælum Empyreum, ac Infernum, cessare debere à paritate rationis; nec ratio ad quid magis servirent alia corpora, quam motus ille cælorum ac mixta, unde puto non debere cessare illos motus, aut mixta, quorum productio, & conservatio potest habere alios fines, præter utilitatem particularem hominum.

Nec refert, quod dicatur Isaia 60. *Non occidet ultra Sol tuus, & Luna tua non minuetur.* Et quod Apocal. 10. *Angelus inret per viventem in sæcula sæculorum non futurum amplius tempus.* Ex quibus locis pro certo colligunt *Complutenses* cessaturum Cæli motum post diem Iudicii. Non inquam refert hoc, quia ad primum locum respondetur facile, non debere ipsum vlla ratione intelligi de Sole materiali, quasi hic non deberet in hoc mundo cadere & oriri sed sensum esse, quod Beatis in Cælo non

caderet Sol, nec minueretur Luna, quia in Cælo Empyreum non erunt Sol & Luna, sed ipse Dominus, ut in eodem loco dicitur, *erit illis in lucem perpetuam*, ut propterea non indigere possint alia luce Solis, aut Lune.

Confirmatur hoc efficaciter: quia sicut dicitur in eo capite, non casurum Solem, dicitur non futurum Solem ad lucendum; sed ipsimet *Complutenses* asserunt post diem Iudicii futurum Solem & Lunam, & quidem multo lucidiores, quam modo sunt: ergo non fit mentio in illo capite de Sole, quantum ad non lucendum, nec consequenter quantum ad non cadendum in hoc mundo.

Confirmatur secundo: quia non dicit Scriptura, quod non cadet Sol mundo, sed quod non cadet hominibus: Sed hoc esset verum, quamvis caderet mundo, quia homines non essent in hoc mundo inferiori quibus caderet, saltem illi homines, de quibus loquitur Scriptura, nempe homines iusti ac beati non erunt in hoc mundo, ubi cadere posset ipsis Sol, aut Luna minui: ergo ille locus non facit ad propositum.

72 Confirmatur tertio: quia ratio, quam affert Scriptura cur non debeat cadere Sol aut Luna minui, est quod ipse Dominus erit in lucem perpetuam: sed hæc ratio non sufficit ut non cadat Sol, aut minuiatur Luna in hoc mundo inferiori; nam ibi Dominus Deus sine dubio non lucebit post diem Iudicii; ergo non loquitur Scriptura de casu Solis quantum ad hunc mundum inferiorem, & sublunarem: quod sane mihi certissimum est.

Quantum ad secundum locum *Respondeo* cum *Alcasar* in vñd ipsam caput, sensum esse non quod non erit tempus concomitans motum Cæli, sed quod non erit tempus amplius penitentie, postquam obduratum erit cor Iudeorum ac aliorum peccatorum sic, ut Deus amplius non lit ipsis dare gratiam ad convertendū se ipsos. Et sane cessatio motus Cæli ac temporis ipsam comitantis post diem Iudicii, si contingeret, non esset res tanti momenti, ut Angelus ad illud inculcandum deberet adhibere iuramentum tam solemne. Sed non est Philosophici instituti in explicatione Scripturæ diutius inherere.

73 Obiici præterea possunt aliqua loca Patrum, quibus significatur destructio mundi post diem Iudicii, saltem quoad Cælum, & stellas.

Respondetur primo, ex illis locis solum haberi ad summum quod sint destruendi hi Cæli, qui modo sunt, sed non habetur quin alij Cæli sint succelsuri, imo habetur quod sint: sed hoc sufficit ad conclusionem, quia sufficit ad eius veritatem quod nunquam sit futurum aliquod tempus aut instans, in quo non sit mundus quoad Cælum, & Elementa, siue idem numero Cælum sit futurum semper, siue diversum: quod si diversum physice Cælum sit futurum aliquando, adhuc mundus semper erit idem moraliter, sicut fluvius dicitur semper idem, licet non semper habeat eadem partes physice.

Respondetur potest secundo cum communi sententia Sanctos Patres solum velle quod Cælum, & Terra perirent post diem Iudicii tantopere, ut merito videri possint Cælum novum, & Terra nova; lux enim Luna superponitur futura sicut lux Solis, & lux Solis erit septemplex maior, quam modo est, ut innui videtur *Isaia 3.* si tamen iste locus debet intelligi in hoc sensu literaliter, de quo modo nolo discurre: Deique Elementa purgata omnibus sordibus, quibus modo abundant, in sua naturali ac perfectissima dispositione relinquentur. At hoc ipsum confirmat quod paulo ante dixi: si enim augenda sit perfectio mundi post diem Iudicii, quamvis tum illa maior perfectio non sit cessura in beneficium hominum: cur non deberet etiā durare motus Cæli, & esse conservatio mixtorum? Deinde cur lux Solis deberet ad vnam partem terræ pertingere, altera eo beneficio priuata: aut quomodo possit natura aliter absque miraculo conservari perfectio Elementorum, Sole semper remanente in eodem situ? Si vero queratur mundus debeat esse perfectioris status, postquam a suis habitari ab hominibus quam ante: non facile erit assignare rationem, nisi recurrendo ad liberam Dei voluntatem: quod tamen huc non spectat.

Mundus
in æter
num du
rabit.

Motus
Cælorum
non de
bet ces
sare un
quam.

Solum
tur loca
Scripturæ.